



ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช  
ของเกษตรกรสวนทุเรียน อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช<sup>1</sup>  
FACTORS INFLUENCING HEALTH LITERACY OF PESTICIDE USE AMONG DURIAN  
FARMERS, THA SALA DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

เบญจวรรณ จันทร์แก้ว<sup>2</sup>

พัฒนศักดิ์ คำมณีจันทร์<sup>3</sup>

สุปรีชา แก้วสวัสดิ์<sup>4</sup>

Benjawan Jankaew

Patthanasak Khammaneechan

Supreecha Kaewsawat

<sup>1</sup>วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สำนักวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

Part of thesis, Master of Public Health, School of Public Health, Walailak University

<sup>2</sup>นิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สำนักวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นครศรีธรรมราช 80160

Graduated student in Master of Public Health, School of Public Health,

Walailak University, Nakhon Si Thammarat, 80160, Thailand

<sup>3</sup>อาจารย์ ดร. สำนักวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นครศรีธรรมราช 80160

Public Health Instructor, Ph.D., School of Public Health, Walailak University, Nakhon Si Thammarat, 80160, Thailand

<sup>4</sup>ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สำนักวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นครศรีธรรมราช 80160

Assistant Professor, Ph.D., School of Public Health, Walailak University, Nakhon Si Thammarat, 80160, Thailand

Author E-mail: appledongdank@gmail.com

Received: October 10, 2020

Revised: August 29, 2021

Accepted: December 12, 2021

### บทคัดย่อ

การวิจัยแบบตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียน และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียน ตัวอย่าง คือ เกษตรกรสวนทุเรียนในเขตอำเภอ ท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 274 คน สุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มรายชื่อแบบเป็นระบบ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามความรู้ ทศนคติ และความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคเท่ากับ .85, .83 และ .91 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นต้น

ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรสวนทุเรียนมีคะแนนเฉลี่ยระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ( $M = 3.99$ ,  $SD = .43$ ) 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียน คือ ทศนคติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การใช้อุปกรณ์

ป้องกันตนเองจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และเพศหญิง โดยสามารถร่วมกันทำนายความรอบรู้ด้านสุขภาพ เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้ร้อยละ 14.3 ( $R^2 = .143$ ,  $R^2_{Adjusted} = .134$ ,  $p = .000$ )

ผลจากงานวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดโปรแกรมสร้างเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เพื่อให้เกษตรกรสวนทุเรียนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ ทักษะ และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

**คำสำคัญ :** ความรอบรู้ด้านสุขภาพ, สารเคมีกำจัดศัตรูพืช, เกษตรกรสวนทุเรียน

### Abstract

This research aimed to investigate the level of health literacy and analyze the factors influencing the health literacy of pesticide usage. The samples were 274 durian farmers from Thasala District, Nakhon Si Thammarat Province using systematic random sampling. The instruments were questionnaires, including the knowledge, attitudes, and health literacy of pesticide usage among durian farmers. All research instruments were validated in terms of content validity by three experts in the field. The reliability using Cronbach's alpha were .85, .83, and .91, respectively. The data were analyzed using descriptive statistics and stepwise multiple regression analysis.

The results were follows: 1) Overall, the health literacy of pesticide usage among durian farmers was at a high level ( $M = 3.99$ ,  $SD = .43$ ), 2) the factors influencing health literacy of pesticide usage among durian farmers were the attitudes of pesticide usage, the use of self-protection equipment against exposure to pesticides, and the female gender. These factors could predict 14.3% of the variance of health literacy about pesticide usage ( $R^2 = .143$ ,  $R^2_{Adjusted} = .134$ ,  $p = .000$ ).

This research could be applied to create a health literacy enhancement program on the use of pesticides so that durian farmers will have health literacy and guidelines on the proper use of pesticides.

**Keywords:** health literacy, pesticides, durian farmers

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทศวรรษที่ผ่านมาภาคเกษตรกรรมมีการแข่งขันสูงจึงจำเป็นต้องเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้ได้จำนวนมากและรวดเร็วตามรอบการปลูกพืชผลทางการเกษตรแต่ละประเภท (Tobklang & Banchonhattakit, 2019) ทำให้แนวโน้มการพึ่งพาสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเพิ่มมากขึ้น ข้อมูลการนำเข้าสารเคมีกำจัดศัตรูพืชขอประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558 - 2560 มีจำนวน 149,546 ตัน 160,824 ตัน และ 198,317 ตัน ตามลำดับ (Department of Agriculture, 2018) เกษตรกรส่วนใหญ่ นำสารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยเฉพาะการปลูกทุเรียน ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับ

ประเทศมากมายในการส่งออก (Office of Agricultural Economics, 2019) แต่การปลูกทุเรียนโดยปราศจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมีความเสี่ยงสูงที่จะไม่ประสบความสำเร็จ เพราะทุเรียนเกิดโรคได้ง่าย และศัตรูพืชที่สำคัญของทุเรียน ได้แก่ โรครากเน่าโคนเน่า โรคราใบติด โรคราสีชมพู เพลี้ยไก่แจ้ และวัชพืช (The Agricultural Research Development Agency, 2020) เกษตรกรโดยทั่วไปจึงนำสารเคมีกำจัดศัตรูพืชมาใช้ในการผลิตค่อนข้างมาก เพื่อรักษาผลผลิตของตนเอง (Tobklang & Banchonhattakit, 2019)

การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในปริมาณมากส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของ

มนุษย์ รวมทั้งก่อให้เกิดความเสี่ยงจากอันตราย และผลข้างเคียงในระดับสูงจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (Toeihom & Soonthornchaikul, 2017) สถิติปี พ.ศ. 2560 ที่ผ่านมามีผู้ป่วยด้วยโรคที่เกิดจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในอัตรา 17.12 ต่อประชากรแสนคน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ที่มีอัตราป่วยประมาณ 14.47 ต่อประชากรแสนคน โดยกลุ่มอาชีพที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ กลุ่มอาชีพผู้ปลูกพืชสวนและพืชผัก (ร้อยละ 51.82) (Department of disease control, 2019) นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2562 มีรายงานผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชประมาณ 3 พันราย และเสียชีวิตมากถึง 407 ราย (National Health Security Office, 2019)

จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นจังหวัดที่มีการเพาะปลูกและส่งออกทุเรียนมากเป็นอันดับ 3 ของภูมิภาค (Office of Agricultural Economics, 2019) โดยอำเภอท่าศาลาเป็นอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกทุเรียนมากที่สุดในจังหวัด ประมาณ 18,000 ไร่ (Tha Sala District Agricultural Extension Office, 2019) รวมทั้งมีการปลูกทุเรียนนอกฤดูกาลเพิ่มขึ้น ทำให้มีปริมาณการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในพื้นที่เพิ่มสูงขึ้นด้วย โดยในปี พ.ศ. 2562 พบผู้ป่วยด้วยโรคจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในอัตรา 9.57 ต่อประชากรแสนคน และมีอัตราป่วยเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559-2561 ซึ่งผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาการในทันทีหลังจากการสัมผัสสารเคมี และอาการป่วย 3 อันดับแรก ได้แก่ ระคายเคืองตาและผิวหนัง (ร้อยละ 20.18) คลื่นไส้ อาเจียน ปวดหัว (ร้อยละ 12.48) ปวดกล้ามเนื้อ ท้องร่วง หายใจติดขัด และตาพร่ามัว (ร้อยละ 5.8) (Health Data Center Nakhon Si Thammarat, 2019) ปัญหาเหล่านี้สาเหตุหนึ่งมาจากเกษตรกรขาดความรู้ด้านสุขภาพในการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ รวมทั้งขาดความเข้าใจและทักษะที่จำเป็นในการป้องกันตนเองจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช (Tobklang & Banchonhattakit, 2019)

ความรู้ด้านสุขภาพ (health literacy) เป็นความสามารถและทักษะในการเข้าถึงข้อมูลความรู้ ความเข้าใจด้านสุขภาพ นำไปสู่การสื่อสารกับผู้อื่นเพื่อเพิ่มพูนความเชี่ยวชาญ สามารถจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ ตลอดจนวิเคราะห์ ตัดสินใจเลือกปฏิบัติที่ส่งผลดีต่อสุขภาพของตนเองได้ (Department of Health, 2018) นอกจากนี้ ความรู้ด้านสุขภาพยังเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการตนเอง ดังนั้น การพัฒนาและเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพจึงถือเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นเพื่อการสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง และเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้พัฒนาขีดความสามารถในระดับบุคคล เพื่อการรักษาสุขภาพหรือสุขภาพของตนเองให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน (WHO, 2016) การพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพจำเป็นต้องพัฒนาคุณลักษณะพื้นฐาน 6 ประการ คือ การใช้ทักษะความรู้และความเข้าใจด้านสุขภาพ ทักษะการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ ทักษะการสื่อสารเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญทางสุขภาพ ทักษะการจัดการเงื่อนไขตนเอง ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ และการใช้ทักษะการตัดสินใจ (Health Education Division, 2018) การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพ พบว่า ปัจจัยระดับบุคคลที่สัมพันธ์กับความรู้ด้านสุขภาพ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ พฤติกรรมความเสี่ยงทางสุขภาพ ทักษะ และความสามารถส่วนบุคคล (Manganello, 2008) และจากการศึกษารายได้การทำงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขในหมู่บ้าน เพศ อายุ ระยะเวลาในการทำการเกษตร และการใช้สารเคมีในการเกษตร พบว่ามีความสัมพันธ์กับความรู้ด้านสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Montgomery et al., 2020) ยิ่งไปกว่านั้น ความรู้และทัศนคติของแต่ละบุคคลเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพ เพราะความรู้และทัศนคติได้รับจากอิทธิพลจากประสบการณ์ต่าง ๆ ทำให้เกิดความตระหนัก ความเชื่อ ค่านิยม และการแสดงออกพฤติกรรมในเชิงบวกและเชิงลบ

(Nilnate, Hengsprapro, & Hanvoravongchai, 2016)

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่าปัญหาสำคัญของการเกิดโรคจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียน คือ การไม่มีความรู้รอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ซึ่งในประเทศไทยยังไม่พบการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ด้านสุขภาพดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้ความรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่จะนำไปสู่การลดความเสี่ยงหรืออันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และลดผลกระทบที่จะส่งผลต่อสุขภาพของเกษตรกรสวนทุเรียนในระยะยาว จนนำไปสู่ความปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภคทุเรียนในอนาคต

**วัตถุประสงค์วิจัย**

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการทำสวนทุเรียน ความเกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และปัจจัยด้านความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียน

**คำถามวิจัย**

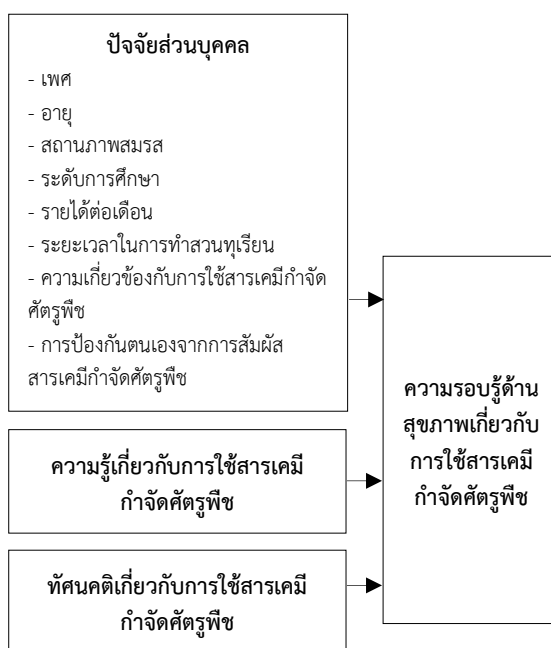
1. เกษตรกรสวนทุเรียนมีระดับความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเป็นอย่างไร

2. ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียน

**สมมุติฐานวิจัย**

ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมีอิทธิพลต่อความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียน

**กรอบแนวคิดการวิจัย**



ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

**วิธีดำเนินการวิจัย**

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบตัดขวาง (cross-sectional study)

**ประชากร** คือ เกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนของสำนักงานเกษตรอำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 1,773 คน

**ตัวอย่าง** คือ เกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนของสำนักงานเกษตร อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ที่ได้จากการสุ่มอย่างเป็นระบบ (systematic random sampling) โดยเว้นช่วงห่างในการสุ่ม ครั้งละ 6 คน ตามบัญชีรายชื่อเกษตรกรสวนทุเรียนในแต่ละตำบลและตามสัดส่วนประชากรในขณะนั้น ขนาดตัวอย่างทั้งหมดในการวิจัยคำนวณโดยใช้สูตรของ Cochran (1977) ได้จำนวน 274 คน

**เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ประกอบด้วยแบบสอบถาม 4 ส่วน ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (item objective congruence index: IOC) อยู่ระหว่าง .67-1.00

1. แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist) จำนวน 8 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการทำสวนทุเรียน ความเกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

2. แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียน เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ “ถูก” หรือ “ผิด” จำนวน 10 ข้อ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน แปลผลคะแนนตามเกณฑ์ของบลูม (Bloom, 1971) คือ ระดับความรู้สูง มีคะแนนรวมร้อยละ 80-100 (ตอบถูก 8 ข้อขึ้นไป) ระดับความรู้ปานกลาง คะแนนรวมร้อยละ 60-79 (ตอบถูก 6-7 ข้อ) และระดับความรู้ต่ำ คะแนนรวมน้อยกว่าร้อยละ 60 (ตอบถูกน้อยกว่า 6 ข้อ) แบบวัดนี้ผ่านการทดสอบความเที่ยงด้วยวิธีคูเดอริชาร์ดสัน (KR-20) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .85

3. แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียน จำนวน 10 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แปลผลโดยใช้ค่าเฉลี่ยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-2.33 หมายถึง

มีทัศนคติต่ำ คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.34-3.66 หมายถึง มีทัศนคติปานกลาง คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.67-5.00 หมายถึง มีทัศนคติสูง เครื่องมือนี้ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีค่าเท่ากับ .83

4. แบบสอบถามความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียน ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมตามแนวคิดความรู้ด้านสุขภาพของกองสุขภาพศึกษา (Health Education Division, 2018) ประกอบด้วย 6 ทักษะ คือ ทักษะการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ ทักษะความรู้ความเข้าใจ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการจัดการตนเอง ทักษะการตัดสินใจ และทักษะการรู้เท่าทันสื่อ จำนวน 40 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แปลผลระดับความรู้ด้านสุขภาพโดยใช้ค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-2.33 หมายถึง มีระดับความรู้ด้านสุขภาพต่ำ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34-3.66 หมายถึง มีระดับความรู้ด้านสุขภาพปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.67-5.00 หมายถึง มีระดับความรู้ด้านสุขภาพสูง ผลการทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถามด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีค่าเท่ากับ .91

**การพิทักษ์สิทธิ์** การวิจัยนี้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ตามเอกสารรับรอง เลขที่ WU-EC-20-160-01 ลงวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2563 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยชี้แจงวัตถุประสงค์วิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัยในการตอบหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยมีการปกปิดรายชื่อและข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ และการศึกษาครั้งนี้ไม่มีผลกระทบต่อ ใดๆ ต่อผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายภายหลังเสร็จสิ้นการวิจัย และนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น

**การเก็บรวบรวมข้อมูล** ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้ ประกอบด้วย คณะผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยในพื้นที่ซึ่งเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยคณะผู้วิจัยได้อบรมชี้แจงรายละเอียดของข้อคำถาม และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับผู้ช่วยนักวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้ดำเนินการทดลองเก็บข้อมูลก่อนการเก็บข้อมูลจริง เพื่อให้การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีความถูกต้องและเป็นไปในทางเดียวกัน ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการวิจัยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม คนละ 30 นาที ซึ่งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม พ.ศ. 2563

**การวิเคราะห์ข้อมูล** ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ ทักษะ และความรู้ด้านสุขภาพ วิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียนใช้การวิเคราะห์ถดถอย

เชิงพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

### ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.07 อายุระหว่าง 40-49 ปี ร้อยละ 38.69 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 87.23 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 34.31 มีรายได้ต่อเดือน 5,000-10,000 บาท ร้อยละ 34.67 ระยะเวลาในการทำสวนทุเรียนอยู่ในระหว่าง 1-5 ปี ร้อยละ 44.90 ส่วนใหญ่ไม่ได้ฉีดพ่นสารเคมีเอง ร้อยละ 74.09 และใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ร้อยละ 93.07

2. เกษตรกรสวนทุเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในระดับสูง ร้อยละ 89.78 ( $M = 9.14, SD = 1.40$ ) มีทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 79.20 ( $M = 4.14, SD = .59$ ) และมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 78.10 ( $M = 3.99, SD = .43$ ) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ระดับความรู้ ทักษะ และความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ( $n = 274$ )

ตัวแปร	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ
ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	9.14	1.40	สูง
ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	4.14	.59	สูง
ความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	3.99	.43	สูง

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียน พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และเพศ สามารถร่วมกันทำนายความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียนได้ร้อยละ 14.3 ( $R^2 = .143$ ,

$R^2_{Adjusted} = .134, F(3, 270) = 15.074, p = .000$ ) นอกจากนี้ ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชยังเป็นตัวแปรที่มีความสามารถในการทำนายหรือมีอิทธิพลสูงสุด ( $Beta = .266$ ) รองลงมา คือ การใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ( $Beta = .208$ ) และเพศ ( $Beta = -.117$ ) ตามลำดับ (ตาราง 2) ดังนั้น จึงสามารถสร้างสมการทำนาย

ความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียนสำหรับการศึกษานี้ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z_{\text{ความรอบรู้ด้านสุขภาพ}} = .266\text{ทัศนคติ} + .208\text{การใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเอง} - .117\text{เพศ}$$

ตาราง 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียน ( $n = 274$ )

ปัจจัย	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>Beta</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	.193	.041	.266	4.647	.000
การใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	.350	.097	.208	3.620	.000
เพศ	-.109	.053	-.117	-2.067	.040
Constant ( <i>a</i> ) = 2.942, <i>R</i> = .379, <i>R</i> <sup>2</sup> = .143, <i>R</i> <sup>2</sup> <sub>Adjusted</sub> = .134, <i>F</i> (3, 270) = 15.074, <i>p</i> = .000					

### การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรสวนทุเรียนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชภาพรวมอยู่ในระดับสูง อธิบายได้จากเกษตรกรมีสมรรถนะของแต่ละบุคคลในด้านการคิดวิเคราะห์ที่สามารถกำหนดแรงจูงใจและมีความสามารถของบุคคลในการเข้าถึง ทำให้เข้าใจประเมิน และการใช้สารสวนทุเรียนด้านสุขภาพในการจัดการและรักษาสุขภาพของตนเองได้ ความรอบรู้ด้านสุขภาพจึงเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมสุขภาพ ตลอดจนผลลัพธ์ทางสุขภาพของตัวบุคคล ความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช จึงเป็นเสมือนกุญแจสู่ผลลัพธ์ของงานสุขภาพหรือกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ และถือว่าเป็นกระบวนการทางปัญญาและทักษะทางสังคมที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจและความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะเข้าถึง เข้าใจ และใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมและบำรุงรักษาสุขภาพตนเองให้ดีขึ้น (WHO, 2016) และจากการเก็บข้อมูลพบว่า ในพื้นที่อำเภอท่าศาลามีหน่วยงานทั้งในส่วนของมหาวิทยาลัย วิทยาลัย เกษตรอำเภอ และหน่วยงานสาธารณสุขทำหน้าที่จัดกิจกรรมให้สุขศึกษาและอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเป็นประจำทุกปี จึงทำให้เกษตรกรได้รับความรู้

แนวทางการปฏิบัติต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช รวมถึงการได้รับสุขศึกษาที่มุ่งเน้นการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างครอบคลุม ตั้งแต่การเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ ความรู้ความเข้าใจ การสื่อสาร การตัดสินใจ การจัดการตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อต่าง ๆ ทำให้เกษตรกรสวนทุเรียนในพื้นที่อำเภอท่าศาลามีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาของ Tobklang and Banchonhattakit (2019) พบว่า เกษตรกรมีระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยมีค่าเฉลี่ยความรอบรู้ด้านสุขภาพ 65.6 จากคะแนนเต็ม 125 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม ซึ่งเหตุผลที่ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับการวิจัยที่ผ่านมานี้อาจด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น

นอกจากนี้ ผลการวิจัยนี้พบว่ามีเพียง 3 ปัจจัยเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และเพศ สามารถร่วมกันทำนายความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของ

เกษตรกรสวนทุเรียนได้ร้อยละ 14.3 โดยที่ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมีอิทธิพลมากที่สุดต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช อธิบายได้จาก ทัศนคติเป็นส่วนที่สำคัญในการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ และเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล (Health Education Division, 2018) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Svensson and Hansson (2016) พบว่า ทัศนคติเชิงบวกที่มากขึ้นในตัวบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ด้านสุขภาพในระดับที่สูงขึ้น

การป้องกันตนเองจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชมีอิทธิพลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช อธิบายได้จากการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเป็นความตระหนักด้านสุขภาพของบุคคล โดยเฉพาะผู้ที่ใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองจากการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เป็นผู้ที่มีความตระหนักด้านสุขภาพสูงจึงมีความรอบรู้ด้านสุขภาพสูงกว่าผู้ที่มีความตระหนักด้านสุขภาพต่ำ และการมีความตระหนักด้านสุขภาพสูงนำไปสู่การเกิดทักษะความรอบรู้ด้านสุขภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช (Roma, 2019)

ส่วนเพศมีอิทธิพลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชน้อยที่สุด และเป็นอิทธิพลในทางตรงกันข้ามอาจเนื่องจากตัวอย่างในการวิจัยนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งไม่ได้เป็นผู้ที่ฉีดพ่นสารเคมีด้วยตนเอง และจากการเก็บข้อมูลพบว่า เกษตรกรสวนทุเรียนที่ปฏิบัติงานฉีดพ่นสารเคมีส่วนใหญ่เป็นเพศชาย แต่เพศหญิงก็เป็นผู้ดูแลและสนับสนุนเพศชายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ทำให้ความเป็นเพศมีอิทธิพลทางลบต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาที่ผ่านมาของ Khumthong (2016) ที่พบว่า กลุ่มเสี่ยงที่เป็นเพศหญิงมีความรอบรู้ด้านสุขภาพดีกว่าเพศชาย เนื่องจากช่องว่างทางการศึกษาระหว่าง

ผู้หญิงและผู้ชายลดลง ผู้หญิงรุ่นใหม่มีการศึกษาเพิ่มขึ้น และมีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมด้านสุขภาพมากกว่าเพศชาย

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้พบว่า อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการทำสวนทุเรียน ความเกี่ยวข้องกับ การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ไม่มีอิทธิพลทางสถิติต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้ เนื่องจากในพื้นที่อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีกลุ่มนักวิจัยและนักวิชาการจัดกิจกรรมให้สุศึกษาที่มุ่งเน้นการส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช รวมถึงมีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องของการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเป็นประจำทุกปี โดยในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งนั้น ไม่ได้มีการจำกัดกลุ่มผู้เข้าร่วม ทำให้เกษตรกรสวนทุเรียนทุกคนมีช่องทางการเข้าถึงเพื่อพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้อย่างเท่าเทียมกัน ตัวแปรเหล่านี้จึงไม่ได้มีผลต่อระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนทุเรียน ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ Manganello (2008) ที่พบว่า อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้ มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ด้านสุขภาพ และผลการศึกษาของ Montgomery et al. (2020) ที่พบว่า การศึกษา รายได้ อายุ ระยะเวลาในการทำ การเกษตร และการใช้สารเคมีในการเกษตรมีอิทธิพลกับความรอบรู้ด้านสุขภาพโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $R^2 = .19, p < .001$ )

ดังนั้น แม้ว่าเกษตรกรสวนทุเรียนในการศึกษานี้จะมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชภาพรวมอยู่ในระดับสูง แต่ก็ควรได้รับการพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกษตรกรมีความเปลี่ยนแปลงผลลัพธ์ทางสุขภาพที่ยั่งยืน โดยอาศัยการสร้างเสริมทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้อง ร่วมกับการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองจาก



การสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และให้การอบรม หรือสอนสุขศึกษาตามกลุ่มเพศของเกษตรกร สวนทุเรียน

### ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าทัศนคติ เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การใช้ อุปกรณ์ป้องกันตนเองจากการสัมผัสสารเคมี กำจัดศัตรูพืช และเพศมีอิทธิพลต่อความรอบรู้ ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ของเกษตรกรสวนทุเรียน ดังนั้น หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องและบุคลากรทางสาธารณสุข ควรมี นโยบายการจัดกิจกรรมในการพัฒนาและ ส่งเสริมปัจจัยดังกล่าว เพื่อให้เกษตรกรมีความ รอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัด ศัตรูพืชเพิ่มมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเชิงทดลอง โดย ออกแบบโปรแกรมหรือกิจกรรมสร้างเสริมความ รอบรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัด ศัตรูพืชให้กับเกษตรกรสวนทุเรียนและเกษตรกร ที่ปลูกพืชผลทางการเกษตรชนิดอื่น ๆ เพื่อให้ สามารถป้องกันอันตรายจากสารเคมีกำจัด ศัตรูพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

### เอกสารอ้างอิง

- Bloom, B. (1971). *Mastery learning*. New York, NY: Holt, Rinehart & Winston.
- Cochran, W.G. (1977). *Sampling techniques* (3rd ed.). New York, NY: John Wiley & Sons.
- Department of Agriculture. (2018). *Volume and value of imported pesticides in 2011-2017*. Retrieved from <http://oldweb.oae.go.th/economicdata/pesticides.html>
- Department of disease control. (2019). *Disease prevention and control research plan 2019- 2021*. Nonthaburi: Department of disease control.
- Department of Health. (2018). *Concepts and principles of health literate organization*. Nonthaburi: Office of DOH 4.0 and Health Literacy.
- Health Data Center Nakhon Si Thammarat. (2019). *Patients statistic from toxic pesticides*. Retrieved from <https://nrt.hdc.moph.go.th/hdc/reports/report.php?source=pfomated/format1>
- Health Education Division. (2018). *Attitude*. Nonthaburi: Ministry of Public Health.
- Health Education Division. (2018). *Health literacy*. Nonthaburi: Ministry of Public Health.
- Khumthong, T. (2016). *A causal model and effect of health literacy to health behavior and health outcome of risk Thai adult with diabetes and hypertension in Uthai Thani and Ang Thong province* (doctoral dissertation). Chulalongkorn University, Bangkok.
- Manganello, J. A. (2008). Health literacy and adolescents: A framework and agenda for future research. *Health Education Research*, 23(5), 2008.
- Montgomery, H. , Morgan, S. , Srithanaviboonchai, K. , Ayood, P. , Siviroj, P. , & Wood, M. (2020) . Correlates of health literacy among farmers in Northern Thailand. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(7071), 1-14.
- National Health Security Office. (2019). *Register of patients per disease*. Retrieved from <https://www.nhso.go.th>
- Nilnate, W., Hengprapro, S., & Hanvoravongchai, P. (2016). Level of health literacy in Thai elders, Bangkok, Thailand. *Journal of Health Research*, 30(5), 315-321.
- Nutbeam, D. (2008). The evolving concept of health literacy. *Social Science & Medicine*, 67, 2072-2078.
- Nutbeam, D. (2009). Defining and measuring health literacy: What can we learn from literacy studies? *International Journal of Public Health*, 2009(54), 303-305.
- Office of Agricultural Economics. (2019) . *Agricultural production information*. Retrieved from <http://www.oae.go.th/view/1/TableofDurian/TH-TH>
- Roma, W. (2019). *Health literacy & health communication 2019*. Retrieved from [http://foodsai.anamai.moph.go.th/download/D\\_HLO/Health%20Literacy%20&%20Health%20Communication.pdf](http://foodsai.anamai.moph.go.th/download/D_HLO/Health%20Literacy%20&%20Health%20Communication.pdf)
- Svensson B. , & Hansson, L. (2016). How mental health literacy and experience of mental illness relate to stigmatizing attitudes and social distance towards people with depression or psychosis: A cross-sectional study. *Nordic Journal of Psychiatry*, 70(4), 309-313.
- The Agricultural Research Development Agency. (2020). *Durian production season in Thailand*. Retrieved from <http://www.arda.or.th/kasetinfosouth/durian/controller/01-10.php>

- Tha Sala District Agricultural Extension Office. (2019). *Important economic crops in Tha Sala district*. Retrieved from <http://thasala.nakhonsri.doae.go.th>
- Tobklang, P., & Banchonhattakit, P. (2019). Effects of health literacy promoting program for pesticide usage of cassava farmer, Soeng Sang district, Nakhonratchasima province. *Journal of Health Education, 42*(1), 80-92.
- Toeihom, N., & Soonthornchaikul, N. (2017). Determinants of risk perception regarding pesticide use among farmers in Nongchang district, Uthaitani province. *Journal of Safety and Health, 10*(37), 21-34.
- WHO. (2016). *The mandate for health literacy. WHO Global Health Promotion Conferences. 9<sup>th</sup> Global Conference on Health Promotion, Shanghai 2016*. Retrieved from <http://www.who.org>